Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
RIMVYDO NORKAUS IŠVADA,
pateikta 2025 m. spalio 2 d. [1]

Byla C-516/24 (*Winderwill*) [i]

BC, tinkamai atstovaujamas teisinio atstovo,
prieš
LG

(*Amtsgericht Schleswig* (Šlėzvigo apylinkės teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisminis bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija – Kreipimasis į teismą – Nemokamos teisinės pagalbos prašymo pateikimas siekiant pateikti prašymą pakeisti išlaikymo prievoles – Vėlesnis prašymo pakeisti išlaikymo prievoles pateikimas kitos valstybės narės teismuose“

1. Šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą teisinis pagrindas yra Reglamentas (EB) Nr. 4/2009 [2] dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje. Atsižvelgiant į šios bylos teisines ir faktines aplinkybes, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimu Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 9 straipsnio a punktą. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas turės priimti sprendimą dėl klausimo, ar išlaikymo kreditoriaus pateiktas prašymas suteikti nemokamą teisinę pagalbą [3], siekiant pareikšti skolininkui ieškinį teisme, gali patekti į šią sąvoką.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[i] Šios bylos pavadinimas yra išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

[2] 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL L 7, 2009, p. 1).

[3] Šioje išvadoje vartojama sąvoka „nemokama teisinė pagalba“ taip pat apima nemokamą teisinę pagalbą, kaip ji suprantama pagal nacionalinės teisės nuostatas, kurią prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

I. Teisinis pagrindas

A. Tarptautinė teisė

2. Hagos protokolo [4] 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Išlaikymo prievoles reglamentuoja kreditoriaus nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisė, išskyrus atvejus, kai šiame Protokole nustatyta kitaip.“

3. Šio protokolo 4 straipsnyje nustatytos specialios taisyklės, skirtos tam tikriems išlaikymo kreditoriams, taikomos, be kita ko, tėvų prievolėms išlaikyti savo vaikus. Šio straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Neatsižvelgiant į 3 straipsnį, jei kreditorius kreipėsi į valstybės narės, kurioje yra skolininko nuolatinė gyvenamoji vieta, kompetentingą instituciją, taikoma teismo vietos teisė. Tačiau jei kreditorius neturi galimybės gauti iš skolininko išlaikymo išmok[ų] taikant minėtą teisę, taikoma kreditoriaus nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisė.“

B. Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 4/2009

4. Reglamento Nr. 4/2009 pirmoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad šį reglamentą Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė siekdamas įgyvendinti tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas.

5. Pagal šio reglamento 9 konstatuojamąją dalį juo siekiama, kad būtų lengviau gauti teismo sprendimą dėl išlaikymo, kuris būtų automatiškai vykdytinas kitoje valstybėje narėje netaikant jokių papildomų formalumų.

6. Pagal jo 36 konstatuojamąją dalį ir V skyrių, pavadintą „Teisė kreiptis į teismą“, šiuo reglamentu siekiama nustatyti specialią teisinės pagalbos bylose dėl išlaikymo prievolių sistemą, numatant visišką išlaidų, susijusių su centrinių institucijų iškeltomis bylomis dėl jaunesnių nei 21 metų vaikų išlaikymo prievolių, kompensavimą.

7. To paties reglamento 44 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad jo tikslas – iš dalies pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 44/2001 [5], pakeičiant pastarojo nuostatas, taikomas išlaikymo prievolių srityje.

8. Reglamento Nr. 4/2009 3 straipsnyje nustatyta:

„Jurisdikciją nagrinėti su išlaikymo prievolėmis susijusias bylas valstybėse narėse turi:

a) tos vietos, kurioje yra atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta, teismas; arba

[4] Šis protokolas pateiktas 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos sprendimo 2009/941/EB, kuriuo Europos bendrija sudaro 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolą dėl išlaikymo prievolėms taikytinos teisės (OL L 331, 2009, p. 17, toliau – 2007 m. Hagos protokolas), priede.

[5] 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).

b) tos vietos, kurioje yra kreditoriaus įprastinė gyvenamoji vieta, teismas; arba

<…>“

9. Šio reglamento 9 straipsnio „Kreipimasis į teismą“ a punkte nustatyta:

„Šio skyriaus tikslais laikoma, kad į teismą kreiptasi:

a) kai teismui įteikiamas procesą pradedantis ar lygiavertis dokumentas, jeigu ieškovas vėliau ėmėsi jam privalomų priemonių, kad tas dokumentas būtų įteiktas atsakovui; <…>“

10. Minėto reglamento 12 straipsnyje „Lis pendens“ nustatyta:

„1. Jeigu skirtingų valstybių narių teismuose procesai pradedami tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, kitas nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva turi sustabdyti bylos nugarinėjimą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.

2. Jeigu nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, bet kuris teismas, kitais nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, atsisako jurisdikcijos to teismo naudai.“

11. To paties reglamento 15 straipsnyje nurodyta:

„Išlaikymo prievolėms taikytina teisė nustatoma pagal [2007 m. Hagos protokolą] valstybėse narėse, kurioms šis teisės aktas privalomas.“

C. Vokietijos teisė

1. FamFG

12. *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* (Įstatymas dėl proceso šeimos bylose ir ypatingosios teisenos klausimų, toliau – *FamFG*) 76 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Nemokamos teisinės pagalbos[, numatytos *FAmFG*]skyrimui *mutatis mutandis* taikomos Civilinio proceso kodekso nuostatos dėl nemokamos teisinės pagalbos, jeigu toliau nenurodyta kitaip.“

13. *FamFG* 77 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Prieš skirdamas nemokamą teisinę pagalbą, teismas gali suteikti kitoms suinteresuotosioms šalims galimybę pateikti pastabas. Per procedūras dėl ieškinio atsakovui turi būti suteikta galimybė pareikšti savo poziciją dėl to, ar jis mano, kad nemokamos teisinės pagalbos skyrimo sąlygos yra įvykdytos, nebent tai pasirodytų netinkama dėl ypatingų priežasčių.“

14. *FamFG* 113 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Santuokos ir šeimos bylose <…> *mutatis mutandis* taikomos Civilinio proceso kodekso bendrosios ir specialiosios normos, susijusios su teismuose iškeltomis bylomis.“

2. ZPO

15. *Zivilprozessordnung* (Civilinio proceso kodeksas, toliau – ZPO) 114 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šalis, kuri dėl savo asmeninės ir ekonominės padėties negali padengti teismo proceso išlaidų, gali padengti tik dalį jų arba tik dalimis, paprašiusi gauna nemokamą teisinę pagalbą, jeigu yra pakankama tikimybė, kad numatomas ieškinys bus patenkintas ar gynyba teisme bus sėkminga ir nėra piktnaudžiavimo. Tarptautinei teisinei pagalbai Europos Sąjungos teritorijoje taip pat taikomi 1076–1078 straipsniai.“

16. ZPO 117 straipsnyje numatyta:

„1. Prašymas suteikti nemokamą teisinę pagalbą pateikiamas bylą nagrinėjančiam teismui; šis prašymas gali būti pateiktas pareiškimu kanceliarijai. Prašyme turi būti išdėstytos ginčo aplinkybės ir pateikti įrodymai. <…>

2. Prie prašymo būtina pridėti bylos šalies pareiškimą apie asmeninę ir finansinę padėtį (šeiminė padėtis, profesija, turtas, pajamos ir išlaidos) ir su tuo susijusius įrodymus. Pareiškimas ir patvirtinamieji dokumentai kitai šaliai gali būti pateikti tik gavus juos pateikusios šalies sutikimą, išskyrus atvejus, kai pagal civilinę teisę kita šalis turi teisę gauti informaciją apie prašymo pateikėjo pajamas ir turtą. Prieš išsiunčiant pareiškimą kitai šaliai prašymo pateikėjui turi būti suteikta galimybė pateikti pastabas. Jis informuojamas apie jo pareiškimo perdavimą.

3. Siekdama supaprastinti ir suvienodinti procesą, Federalinė teisingumo ministerija, gavusi *Bundesrat* sutikimą, turi teisę nutarimu nustatyti pareiškimo formas. <…>

4. Jei 2 dalyje nurodyto pareiškimo formos buvo nustatytos, šalis turi jas naudoti. <…>“

17. ZPO 118 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kitai šaliai turi būti suteikta galimybė pareikšti savo poziciją dėl to, ar ji mano, kad nemokamos teisinės pagalbos skyrimo reikalavimai yra įvykdyti, nebent tai pasirodytų netinkama dėl ypatingų priežasčių. Ši pozicija gali būti pareikšta pateikus pareiškimą kanceliarijai. Teismas gali sušaukti šalis į teismo posėdį, jei įmanoma pasiekti susitarimą; teismas turi užfiksuoti susitarimą teismo protokole. Kitos šalies patirtos išlaidos nekompensuojamos. Liudytojų ar ekspertų apklausos pagal 2 dalies trečią sakinį išlaidas, kaip bylinėjimosi išlaidas, turi padengti šalis, iš kurios priteistos bylinėjimosi išlaidos. 128a straipsnis *mutatis mutandis* taikomas pagal trečią sakinį rengiamam posėdžiui.“

18. ZPO 167 straipsnyje „Dokumento įteikimo galiojimas atgaline data“ nurodyta:

„Jei įteikimas atliekamas siekiant laikytis termino arba pradėti iš naujo skaičiuoti senaties terminą ar jį sustabdyti pagal [*Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas)] 204 straipsnį, toks teisinis padarinys atsiranda nuo prašymo arba pareiškimo gavimo momento, jeigu šis yra nedelsiant įteikiamas.“

19. ZPO 261 straipsnyje numatyta:

„1. Pareiškus ieškinį, ginčui taikoma *lis pendens* taisyklė.

<…>

3. *Lis pendens* sukelia toliau nurodytas pasekmes:

1) *lis pendens* laikotarpiu šalis negali pareikšti ieškinio kitame teisme;

<…>“

3. BGB

20. *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 204 straipsnio („Senaties termino sustabdymas pareiškus ieškinį“) 1 dalies 14 punkte nustatyta:

„1. Senaties terminą sustabdo:

<…>

Pranešimas apie pirminį prašymą skirti nemokamą teisinę pagalbą; kai apie prašymą pranešama iš karto, kai tik jis pateikiamas, senaties terminas sustabdomas nuo prašymo pateikimo dienos.“

II. Faktinės aplinkybės pagrindinėje byloje, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

21. BC, pareiškėjas pagrindinėje byloje, yra LG, atsakovo pagrindinėje byloje, sūnus. BC nuolat gyvena Švedijoje, o LG gyvena Vokietijoje.

22. 2021 m. gruodžio 17 d. BC pateikė *Amtsgericht Schleswig* (Šlėzvigo apylinkės teismas, Vokietija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, prašymą suteikti nemokamą teisinę pagalbą, kad galėtų pateikti prašymą pakeisti sprendimą dėl vaiko išlaikymo. Prie jo BC pridėjo prašymo dėl pakeitimo projektą ir patikslino, kad jis bus pateiktas formaliai, jei bus skirta nemokama teisinė pagalba.

23. 2022 m. sausio 28 d., t. y. prieš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui priimant sprendimą dėl prašymo suteikti nemokamą teisinę pagalbą, LG pateikė *Eskilstuna tingsrätt* (Eskilstiunos pirmosios instancijos teismas, Švedija) prašymą pakeisti jo išlaikymo prievoles BC.

24. 2022 m. kovo 29 d. nutartimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsisakė skirti nemokamą teisinę pagalbą BC, motyvuodamas tuo, kad neturi tarptautinės jurisdikcijos. BC pateikus skundą, *Schleswig-Holsteinisches Oberlandesgericht* (Šlėzvigo-Holšteino aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) 2022 m. gegužės 27 d. nutartimi panaikino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutartį ir skyrė BC nemokamą teisinę pagalbą.

25. Paskui BC pateikė prašymą pakeisti išlaikymo prievoles prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; apie šį prašymą LG pranešta 2022 m. liepos 21 d.

26. Tuo metu LG *Eskilstuna tingsrätt* (Eskilstiunos pirmosios instancijos teismas) pateiktas prašymas dėl pakeitimo buvo atmestas dėl tarptautinės jurisdikcijos nebuvimo. *Högsta domstolen* (Švedijos Aukščiausiasis Teismas) panaikino tokį sprendimą ir grąžino bylą pirmosios instancijos teismui. Pastarasis teismas 2024 m. gegužės 6 d. nutartimi pagal Reglamento Nr. 4/2009 12 straipsnio 1 dalį sustabdė bylos nagrinėjimą.

27. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad būtina nustatyti teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikciją, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 4/2009 12 straipsnį. Kalbant apie nemokamos teisinės pagalbos prašymą, šiam teismui kyla klausimas dėl galimybės jį laikyti dokumentu, lygiaverčiu teismo procesą pradedančiam dokumentui, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 9 straipsnio a punktą, siekiant patikrinti jo paties jurisdikciją. Kadangi Teisingumo Teismas dar nėra nagrinėjęs šio klausimo, minėtas teismas mano, kad tik vienodas Reglamento Nr. 4/2009 aiškinimas leistų užtikrinti pakankamą teisinį saugumą.

28. Šiomis aplinkybėmis *Amtsgericht Schleswig* (Šlėzvigo apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar nemokamos teisinės pagalbos prašymas, kai prie jo pridėtas tik prašymo pakeisti sprendimą byloje dėl išlaikymo prievolių, kurį ketinama formaliai pateikti paskyrus nemokamą teisinę pagalbą, projektas, yra „lygiavertis dokumentas“, kaip tai suprantama pagal [Reglamento Nr. 4/2009] 9 straipsnio a punktą, taigi laikoma, kad buvo kreiptasi į nacionalinį teismą ir šio teismo jurisdikcija yra nustatyta?“

29. 2024 m. liepos 22 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2024 m. liepos 24 d. Rašytines pastabas pateikė pareiškėjas ir atsakovas pagrindinėje byloje, Čekijos ir Vokietijos vyriausybės, taip pat Europos Komisija. 2025 m. birželio 18 d. įvyko teismo posėdis, per kurį Komisija ir Vokietijos vyriausybė pateikė žodines pastabas.

III. Analizė

A. Dėl išvadų, kurias reikia padaryti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, susijusios su sąvoka „procesą pradedantis dokumentas“ arba „lygiavertis dokumentas“, atsižvelgiant į kitus teisės aktus

30. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad šioje byloje Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punkte vartojamą procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką, todėl kyla klausimas, ar svarstytinų variantų ar net atsakymo elementų galima rasti atsižvelgiant į panašius teisės aktus ir Teisingumo Teismo pateiktą jų išaiškinimą. Iš tiesų sąvoka „procesą pradedantis dokumentas“, visų pirma sąvoka „lygiavertis dokumentas“, yra universalios sąvokos, vartojamos nemažai tarptautinių konvencijų ar kituose teisės aktuose, susijusiuose su teismų jurisdikcija civilinėse bylose. Kadangi Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs šias sąvokas, jas būtų galima apibrėžti atsižvelgiant į šių tarptautinių konvencijų ir teisės aktų kontekstą, ir man atrodo, kad juos būtina apžvelgti prieš pradedant nagrinėti šioje byloje Teisingumo Teismui pateiktą prejudicinį klausimą.

31. Šiuo atžvilgiu reikėtų pažymėti, kad savo pirmuosiuose sprendimuose, susijusiuose su 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (toliau – Briuselio konvencija)[6] aiškinimu, Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę patikslinti, kad sąvoka „bylos iškėlimo dokumentas“ arba „lygiavertis dokumentas“ reiškia dokumentą (-us), kurio (-ių) įteikimas atsakovui tinkamai ir laiku suteikia jam galimybę pasinaudoti savo teisėmis prieš priimant vykdytiną teismo sprendimą jo priėmimo valstybėje[7].

32. Remdamasis šia apibrėžtimi, Teisingumo Teismas bylos iškėlimo dokumentu laikė pagal Vokietijos teisę išduotą mokėjimo įsakymą (*Zahlungsbefehl*), kurio įteikimas, nesant prieštaravimo, leidžia ieškovui gauti vykdytiną sprendimą[8], ir pagal Italijos teisę išduotą mokėjimo įsakymą (*decreto ingiuntivo*), įteiktą kartu su ieškiniu[9].

33. Vis dėlto Teisingumo Teismas nusprendė, kad sąvoka „bylos iškėlimo dokumentas“ neapima pagal Vokietijos teisę duoto leidimo vykdyti (*Vollstreckungsbefehl*), kuris pats yra vykdytinas ir duotas įteikus mokėjimo įsakymą[10].

34. Remdamasis iš minėtos jurisprudencijos kylančiomis išvadomis, Teisingumo Teismas, taip pat nagrinėdamas mokėjimo įsakymo procedūras, kiek tai susiję su Lugano II konvencija[11], nusprendė, kad tuo atveju, kai vyksta dvi procedūros ir kai per kiekvieną iš jų galima pasiekti, kad būtų priimtas vykdytinas teismo sprendimas dėl tos pačios prievolės, pirmosios procedūros pradėjimą galima laikyti dokumentu dėl antrosios procedūros iškėlimo tik tuo atveju, jeigu funkciniu požiūriu tos procedūros yra neatsiejamos[12].

35. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad minėtas funkcinio neatsiejamumo kriterijus randa atgarsį kitoje jurisprudencijoje, susijusioje su sąvokų „bylos iškėlimo dokumentas“ arba „lygiavertis dokumentas“ aiškinimu, be kita ko, Sprendimu *Schlömp*[13], kuris taip pat susijęs su Lugano II konvencijos aiškinimu[14].

36. Tame sprendime Teisingumo Teismas ne tik laikėsi funkcinio požiūrio, kai iš esmės nusprendė, kad privalomos taikinimo procedūros pradėjimo taikinimo institucijoje pagal Šveicarijos teisę data yra ta, kai laikoma, kad kreiptasi į „teismą“. Jis taip pat nurodė, kad, atsižvelgiant į tarp Lugano II konvencijoje ir ypač Reglamente Nr. 44/2001 nustatytų *lis pendens*

6 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselyje pasirašyta Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeista vėlesnėmis konvencijomis dėl naujų valstybių narių prisijungimo prie šios konvencijos. Šiuo klausimu primintina, kad Reglamentu Nr. 4/2009, kurio išaiškinimo prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, išlaikymo prievolių srityje, kaip matyti iš jo 68 straipsnio 1 dalies ir 75 straipsnio 2 dalies, buvo pakeistas Reglamentas Nr. 44/2001, kuriuo pačiu tarp valstybių narių pakeista Briuselio konvencija.

7 1995 m. liepos 13 d. Sprendimas *Hengst Import* (C-474/93, toliau – Sprendimas *Hengst Import*, EU:C:1995:243, 19 punktas).

8 1981 m. birželio 16 d. Sprendimas *Klomps* (166/80, EU:C:1981:137, 9 punktas).

9 Sprendimo *Hengst Import* 20 ir 21 punktai.

10 1981 m. birželio 16 d. Sprendimas *Klomps* (166/80, EU:C:1981:137, 9 punktas).

11 2007 m. spalio 30 d. pasirašyta Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, Bendrijos vardu patvirtinta 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimu 2009/430/EB (OL L 147, 2009, p. 1, toliau – Lugano II konvencija).

12 Žr. 2023 m. kovo 30 d. Sprendimo *PT (Mokėjimo įsakymas pagal Šveicarijos teisę)*, C-343/22, EU:C:2023:276, 35 punktą.

13 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimas (toliau – Sprendimas *Schlömp*), C-467/16, EU:C:2017:993.

14 Lugano II konvencijos 9 skirsnyje „Lis pendens – susiję ieškiniai“ yra 27 straipsnis. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad „jeigu nustatoma teismo, kuriame buvo iškelta pirmoji byla, jurisdikcija, bet kuris teismas, kitas nei pirmiau nurodytas teismas, atsisako jurisdikcijos pastarojo naudai“. Šios konvencijos 30 straipsnio 1 dalyje iš esmės nustatyta, kad kreipimosi į teismą momentas sutampa su „[ta diena], kai teismui įteikiamas bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas, laikantis sąlygos, kad ieškovas nepažeidė pareigos imtis jam privalomų priemonių, kad minėtas dokumentas būtų įteiktas atsakovui“.

bylų sprendimo mechanizmų egzistuojančias paraleles [15] ir į tikslą vienodai aiškinti lygiavertes šios konvencijos ir šio reglamento nuostatas, *lis pendens* situacija yra objektyvaus ir automatinio pobūdžio ir grindžiama chronologine tvarka, kuria kreiptasi į teismus [16], kaip ir kitame šioje srityje svarbiame sprendime, t. y. Sprendime *HanseYachts* [17].

37. Pastarajame sprendime Teisingumo Teismo sprendė dėl klausimo, ar *lis pendens* atveju dokumentas, kuriuo pradedama procedūra dėl įrodymų rinkimo priemonių prieš prasidedant procesui, yra „bylos iškėlimo dokumentas“ ar „lygiavertis dokumentas“, ar vis dėlto tokiu gali būti laikomas tik dokumentas, kuriuo pareiškiamas ieškinys [18], t. y. ieškinys dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“ [19].

38. Remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio kontekstu, jo tikslu [20], pirmosios įrodymų rinkimo procedūros savarankišku pobūdžiu, palyginti su antrąja procedūra „dėl esmės“, ir tuo, kad tarp šių dviejų procedūrų yra labai aiški riba, Teisingumo Teismas nusprendė, kad *lis pendens* atveju momentas, kai prieš prasidedant procesui buvo pradėta procedūra dėl įrodymų rinkimo priemonių, negali reikšti momento, kai „laikoma, kad byla <…> iškeliama“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio 1 punktą, teisme, kuris turi priimti sprendimą dėl prašymo išnagrinėti bylą „iš esmės“, pateikto toje pačioje valstybėje narėje po to, kai buvo įgyvendintos šios priemonės [21].

39. Kitaip tariant, Teisingumo Teismo teigimu, dokumentas, kuriuo teismo prašoma prieš pradedant procesą taikyti įrodymų rinkimo priemonę, negali būti laikomas bylos iškėlimo dokumentu ar lygiaverčiu dokumentu, nes tokiu dokumentu pradėta procedūra iš esmės yra savarankiška nuo proceso, kai byla nagrinėjama „iš esmės“.

40. Šiuo klausimu iš minėtos jurisprudencijos galima daryti toliau nurodytas išvadas. Pirma, bylos iškėlimo dokumentas arba lygiavertis dokumentas turi būti įteiktas priešingai šaliai, kad ji galėtų pasinaudoti teise į gynybą [22]. Logiškai mąstant, šis reikalavimas reiškia, kad toks dokumentas skirtas informuoti priešingą šalį apie bylos iškėlimą jai ir apie svarbiausias ginčo aplinkybes, taip leidžiant jai nuspręsti, ar ji nori pasirengti gynybai [23]. Kadangi bylos iškėlimas teisme reiškia, kad bus priimtas teismo sprendimas, labai svarbu paisyti teisės į gynybą ir apskritai rungimosi etapo. Tai paaiškinama atsižvelgiant į teisės aktus, susijusius su tarptautine jurisdikcija, kuriais

[15] Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog Sprendimo *Schlömp* 41 ir 42 punktuose Teisingumo Teismas patikslino, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 4/2009 68 straipsnio 1 dalies, šiuo reglamentu iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 44/2001, pakeičiant išlaikymo prievolių srityje taikytinas jo nuostatas. Kadangi Lugano II konvencijos 64 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į visus Reglamento Nr. 44/2001 pakeitimus, ši nuoroda turi būti suprantama kaip apimanti Reglamentą Nr. 4/2009, su kurio išaiškinimu susijusi ši byla.

[16] Sprendimo *Schlömp* 47–58 punktai.

[17] 2017 m. gegužės 4 d. sprendimas (toliau – Sprendimas *HanseYachts*), C-29/16, EU:C:2017:343.

[18] Sprendimo *HanseYachts* 20 punktas.

[19] Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas turėjo išaiškinti Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnį, susijusį su data, kada byla teisme turi būti laikoma iškelta, nes šis straipsnis suformuluotas taip pat kaip Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punktas.

[20] T. y. spręsti problemas, kylančias dėl nacionalinių skirtumų, susijusių su momentu, kada byla laikoma dar neišspręsta, nes toks momentas turi būti nustatomas autonomiškai, ir taip sumažinti teisinį nesaugumą, kurį lemia didelė valstybių narių teisės aktų, kuriais remiantis nustatoma, kada byla laikoma iškelta teisme, įvairovė. Teisingumo Teismo teigimu, šiuo straipsniu siekiama leisti paprastai ir vienodai nustatyti, kada byla laikoma iškelta teisme (žr. Sprendimo *HanseYachts* 30 ir 35 punktus).

[21] Sprendimo *HanseYachts* rezoliucinė dalis.

[22] Vis dėlto tai, kad priešinga šalis to nepadarė, negali turėti įtakos šio dokumento kvalifikavimui, nes tai, ar ji pasinaudos šia teise, priklauso nuo jos valios.

[23] Atsižvelgdamas į Sprendime *Hengst Import* nagrinėtą atvejį, pateiksiu „decreto ingiuntivo“ pavyzdį: dėl jo buvo nuspręsta, kad jis pats yra paprasta forma ir negali būti suprastas be ieškinio. Kita vertus, ieškinio įteikimas be „decreto ingiuntivo“ neleido priešingai šaliai suprasti, ar teismas šį ieškinį patenkino, ar atmetė. Todėl bylos iškėlimo dokumentu buvo laikomi abu šie dokumentai kartu (to sprendimo 20 punktas).

užtikrinama, kad teismo sprendimų, kurių pripažinimas ir vykdymas turi būti užtikrintas visose valstybėse, kurios yra šių teisės aktų šalys, priėmimo procesai vyktų laikantis rungimosi principo. Rungimosi principo laikymasis pateisina liberalų požiūrį į pripažinimą ir vykdymą [24].

41. Antra, dėl bylos iškėlimo dokumento ar lygiaverčio dokumento turi būti priimtas vykdytinas sprendimas, taigi jis iš esmės susijęs su bylos nagrinėjimu „iš esmės“. Jis turi būti susijęs bent jau su pirminiu ir privalomu procesu pagal nacionalinę teisę dar prieš pradedant šį teismo procesą dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“ [25] arba su procesu, dėl kurio gali atsirasti funkcinis neatsiejamumas arba kuris bet kuriuo atveju nebūtų nepriklausomas nuo šio proceso dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“.

42. Atsižvelgiant į tai, reikėtų pažymėti, kad nė vienas iš minėtų jurisprudencijos pavyzdžių nėra tiesiogiai susijęs su sąvokos „procesą pradedantis dokumentas“ ar „lygiavertis dokumentas“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 4/2009, aiškinimu. Taigi reikia išaiškinti procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 9 straipsnio a punktą, dėl kurios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kreipiasi į Teisingumo Teismą, ir prireikus išnagrinėti, ar galima nustatyti analogiją su šios išvados 31–39 punktuose nurodytoje jurisprudencijoje padarytomis išvadomis.

B. Dėl procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punktą, aiškinimo

1. Dėl sąvokos „lygiavertis dokumentas“ aiškinimo kriterijų patikslinimo atsižvelgiant į esamą jurisprudenciją

43. Pirmiausia reikėtų priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją nuostatos, susijusios su jurisdikcijos taisyklėmis, turi būti aiškinamos autonomiškai, atsižvelgiant, pirma, į atitinkamo reglamento tikslus ir sistemą ir, antra, į bendruosius principus, išplaukiančius iš nacionalinės teisės sistemų visumos [26].

44. Reglamento Nr. 4/2009 2 skyriuje „Jurisdikcija“ yra 9 straipsnis, kuriame įtvirtintos taisyklės, leidžiančios nustatyti momentą, kada laikoma, kad yra kreiptasi į teismą. Šis momentas yra labai svarbus nustatant teismo jurisdikciją nagrinėti tarptautinį ginčą. Esant *lis pendens* situacijai, t. y. kai skirtingų valstybių narių teismuose pareiškiami ieškiniai dėl to paties dalyko, tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, kitas nei teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva turi sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija [27]. Pagal šio reglamento 9 straipsnio a punktą iš esmės turi būti laikoma, kad į teismą kreiptasi nuo to momento, kai teismui pateikiamas procesą pradedantis dokumentas arba lygiavertis dokumentas.

45. Vis dėlto Reglamente Nr. 4/2009 procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoka (kaip ir paties procesą pradedančio dokumento sąvoka), dėl kurios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo šioje byloje, neapibrėžta. Iš

[24] Šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 1980 m. gegužės 21 d. Sprendimą *Denilauler* (125/79, EU:C:1980:130, 13 punktas).

[25] Taip buvo ir taikinimo procedūros atveju; joje vadovaujamasi rungimosi principu ir ji iš esmės yra privaloma pagal Šveicarijos teisę, o jos nesilaikant vėliau teisme pareikštas ieškinys gali būti pripažintas nepriimtinu (žr. Sprendimo *Schlömp* 53 punktą).

[26] 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimas *Sanders ir Huber* (C-400/13 ir C-408/13, EU:C:2014:2461, 24 punktas).

[27] Reglamento Nr. 4/2009 12 straipsnio 1 dalis.

šio reglamento 9 straipsnio a punkto teksto matyti, kad šiuo lygiaverčiu dokumentu pradedamas procesas. Taigi „procesą pradedančio dokumento“, kaip ir „lygiaverčio dokumento“, sąvoka remiasi bendra mintimi, kad tai yra dokumentas, kuriuo inicijuojamas procesas [28].

46. Tokiu atveju sąvoka „procesas“ turi būti suprantama kaip apimanti procesus dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“, kurių tikslas – nustatyti ginčo šalių teises ir pareigas priimant teismo sprendimą, kuriuo užbaigiamas procesas ir kuris gali būti pripažintas ir vykdomas. Taigi procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoka turi būti aiškinama kaip susijusi su ginču teisme dėl bylos esmės [29], šiuo atveju – dėl išlaikymo prievolių.

47. Manau, kad procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoka neišvengiamai susijusi su lygiavertėmis *pasekmėmis*, kurių sukelia bylos iškėlimas, t. y. teismo proceso, per kurį siekiama, kad būtų priimtas vykdytinas teismo sprendimas, kuriuo patenkinami ieškovo reikalavimai, pradėjimas [30]. Kadangi byla išsprendžiama priimant teismo sprendimą, dokumentas, kuriuo ši byla iškeliama, turi būti rungimosi proceso dalis, t. y. juo priešingai šaliai turi būti suteikta galimybė pasirengti savo gynybai dar prieš priimant jai nepalankų vykdytiną teismo sprendimą.

48. Tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punkto tekstas, pagal kurį laikoma, kad į teismą kreiptasi tą dieną, kai pateikiamas procesą pradedančiam dokumentui lygiavertis dokumentas, o tada jis turi būti įteiktas atsakovui.

49. Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punkto, kuriame pabrėžiama rungimosi principo laikymosi svarba, kontekstas leidžia patvirtinti tokį aiškinimą ir, be to, užtikrinti vienodą procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvokos aiškinimą pačiame reglamente. Minėto reglamento 19 straipsnio 1 dalies a punkte [31], susijusiame su „Teise kreiptis dėl peržiūros“, kai sprendimą prašo peržiūrėti kilmės valstybės teismo procese nedalyvavęs atsakovas, pabrėžiama situacija, kai procesą pradedantis ar lygiavertis dokumentas nebuvo įteiktas laiku ir taip, kad priešinga šalis galėtų gintis. Tokiu atveju atsakovas turėtų teisę prašyti peržiūrėti sprendimą būtent dėl to, kad priimant teismo sprendimą nebuvo paisyta jo teisės į gynybą. Tas pats pasakytina apie to paties reglamento 24 straipsnį [32] „Atsisakymo pripažinti pagrindai“, kurio 1 dalies b punkte numatyta, kad teismo sprendimas nepripažįstamas, jei atsakovui nebuvo laiku įteiktas bylos iškėlimo arba lygiavertis dokumentas, kad jis galėtų pasirengti gynybai.

[28] Gaudemet-Talon, H., „Les conditions de régularité de la décision étrangère“, „Compétence et exécution des jugements en Europe“, 7 leid., LGDJ, Paris-La Défense, 2024. Be to, reikėtų pabrėžti, kad būtent Briuselio konvencija buvo pirmoji, kurioje pavartota sąvoka „lygiavertis dokumentas“, būtent po Danijos, Airijos, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo prie šios konvencijos 1978 m., siekiant atsižvelgti į *Common Law* šalių proceso ypatumus. Vadovaujantis šia logika, sąvoka „lygiavertis dokumentas“ negali būti visai atsieta nuo sąvokos „procesą pradedantis dokumentas“ ir veikiau turi panašią reikšmę.

[29] Šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. Law, St., „Article 32“, Requejo Isidro, M. (red.), *Brussels I bis: a commentary on Regulation (ES) nº 1215/2012*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2022, p. 500–505.

[30] Savaime suprantama, kad jei ieškinį pareiškusio asmens tikslas yra būtent toks, procesas gali būti užbaigtas ir jo reikalavimų atmetimu.

[31] Šis straipsnis yra IV skyriaus „Teismo sprendimų pripažinimas, vykdytinumas ir vykdymas“ 1 skirsnyje „Sprendimai, priimti valstybėje narėje, kuriai privalomas 2007 m. Hagos protokolas“.

[32] Šis straipsnis yra šio IV skyriaus 2 skirsnyje „Teismo sprendimai, priimti valstybėje narėje, kuriai 2007 m. Hagos protokolas neprivalomas“.

50. Be to, Reglamentu Nr. 4/2009 užsibrėžti tikslai, ar tai būtų tikslas kuo labiau palengvinti tarptautinių išlaikymo skolų išieškojimą [33], apsaugoti išlaikymo kreditorių interesus ar skatinti gerą teisingumo vykdymą [34], negalėtų būti pasiekti, kaip nors susilpninus teisę į gynybą [35]. Dėl šios priežasties man atrodo, jog išvada, kad, aiškinant procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 9 straipsnio a punktą, reikia išsiaiškinti pasekmes, lygiavertes toms, kurias sukelia bylos iškėlimas siekiant, kad būtų priimtas vykdytinas teismo sprendimas, kuriuo patenkinami ieškovo reikalavimai, atitinka šiuo reglamentu siekiamus tikslus. Be to, tokios išvados privalumas tas, kad taip sustiprinamas procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvokos aiškinimo kriterijų nuspėjamumas, nes šie kriterijai sutampa su kriterijais, taikomais dokumentui, pateiktam siekiant norimo rezultato nagrinėjant bylą „iš esmės“.

51. Beje, būtent taip šioje byloje galima pritaikyti išvadas, kurias reikėtų padaryti iš šios išvados 31–39 punktuose nurodytos jurisprudencijos.

52. Šiuo klausimu pažymėtina, jog Teisingumo Teismas jau turėjo progą patikslinti, kad jo jurisprudencija, susijusi su Briuselio konvencijoje ir Reglamente Nr. 44/2001, kuris yra Briuselio konvencijos tęsinys, įtvirtintomis nuostatomis dėl jurisdikcijos išlaikymo prievolių srityje, išlieka reikšminga analizuojant atitinkamas Reglamento Nr. 4/2009 nuostatas [36]. Taigi šios išvados 40 punkte apibendrintos iš jurisprudencijos kylančios išvados, mano nuomone, gali būti pritaikytos tiesiogiai, nepaisant toje jurisprudencijoje nagrinėtų aplinkybių ir teisės aktų skirtumų.

53. Be to, būtinybė Lugano II konvenciją ir kitus teisės aktus, be kita ko, Reglamentą Nr. 44/2001, kurio tęsinys yra ir Reglamentas Nr. 4/2009 [37], kuriame yra lygiavertės nuostatos, aiškinti nuosekliai buvo ne kartą patvirtinta jurisprudencijoje [38]. Vis dėlto tai, kad šiuose teisės aktuose, aiškinamuose šios išvados 35–39 punktuose nurodytoje jurisprudencijoje, vartojama beveik identiška terminologija, rodo, kad Teisingumo Teismo pateiktas minėtų teisės aktų aiškinimas ir Reglamento Nr. 4/2009 aiškinimas, kurį Teisingumo Teismas turės pateikti šioje byloje, turi kuo mažiau skirtis. Be to, nuoseklus šių nuostatų aiškinimas pateisinamas atsižvelgiant į tikslus, kurių siekiama tais pačiais teisės aktais, kuriais apskritai siekiama užtikrinti laisvą sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose judėjimą [39].

[33] Reglamento Nr. 4/2009 31, 33 ir 45 konstatuojamosios dalys ir 2017 m. vasario 9 d. Sprendimas *S.* (C-283/16, EU:C:2017:104, 33 punktas).

[34] Reglamento Nr. 4/2009 15 konstatuojamoji dalis.

[35] Šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *ASML* (C-283/05, EU:C:2006:787, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[36] 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimas *Sanders ir Huber* (C-400/13 ir C-408/13, EU:C:2014:2461, 23 punktas).

[37] Šiuo klausimu žr. šios išvados 6 ir 15 išnašas.

[38] Pavyzdžiui, žr. 2019 m. gegužės 2 d. Sprendimą *Pillar Securitisation* (C-694/17, EU:C:2019:345, 27 punktas) ir 2021 m. rugsėjo 30 d. Sprendimą *Commerzbank* (C-296/20, EU:C:2021:784, 33 punktas). Apskritai Teisingumo Teismo pateiktas vieno iš šių teisės aktų nuostatų išaiškinimas taikomas ir kitų teisės aktų nuostatoms, kai šios nuostatos gali būti laikomos „lygiavertėmis“ (2024 m. birželio 6 d. Sprendimo *Geterfer*, C-381/23, EU:C:2024:467, 24 punktas).

[39] Žr. Briuselio konvencijos preambulę, Lugano II konvencijos preambulę ir Reglamento Nr. 44/2001 6 konstatuojamąją dalį. Šiuo klausimu pažymėtina, jog tam, kad būtų pasiekti pagrindiniai Reglamento Nr. 4/2009 tikslai, priminti šios išvados 50 punkte, juo neišvengiamai siekiama užtikrinti laisvą sprendimų civilinėse bylose judėjimą, todėl šis tikslas sutampa su kitų teisės aktų, aiškinamų šios išvados 31–39 punktuose nurodytoje jurisprudencijoje, siekiamu tikslu.

54. Taip pat reikėtų pažymėti, kad, kaip matyti iš parengiamųjų darbų (*travaux préparatoires*), Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio tekstas sutampa su ankstesnio Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio tekstu. Mano nuomone, ši aplinkybė rodo teisės aktų leidėjo valią suderinti šio straipsnio aiškinimą su teisės aktų dėl jurisdikcijos, galiojusių iki Reglamento Nr. 4/2009, aiškinimu [40].

55. Vis dėlto reikėtų pabrėžti, kad šios išvados 31–39 punktuose išdėstyti kriterijai, kuriais remiantis reikėtų aiškinti sąvokas „procesą pradedantis dokumentas“ arba „lygiavertis dokumentas“, vertinami kiekvienu konkrečiu atveju. Toks požiūris pateisinamas atsižvelgiant į nacionalinių sistemų, kurių teisės aktai nagrinėti tose bylose, ypatumus. Vis dėlto jis paskatino nustatyti kriterijus, kurie, mano nuomone, yra šiek tiek abstraktūs, visų pirma kiek tai susiję su dviejų procedūrų funkciniu neatsiejamumu arba jų nepriklausymu viena nuo kitos. Taigi, siekdamas šiuos kriterijus taikyti šioje byloje, Teisingumo Teismas neišvengiamai turės apsvarstyti galimybę patikslinti jų taikymo sritį. Manau, kad toks patikslinimas pageidautinas, kiek tai susiję su naujausios jurisprudencijos pritaikymu.

56. Taigi teikčiau pirmenybę požiūriui, kuris grindžiamas nagrinėjamu dokumentu pradėtos procedūros pobūdžiu, nes tai leistų nustatyti, ar abi procedūros yra neatsiejamos funkciniu požiūriu, ar savarankiškos. Visų pirma manau, kad lemiamą reikšmę turi tai, ar procedūra, su kuria susijęs dokumentas, kurį prašoma įvertinti, susijusi su bylos nagrinėjimu „iš esmės“, taigi sukelia tokias pačias arba lygiavertes pasekmes kaip ir bylos iškėlimo dokumentas, pateiktas siekiant, kad būtų priimtas vykdytinas teismo sprendimas, kuriuo patenkinami ieškovo reikalavimai.

57. Be to, kriterijai, susiję, be kita ko, su i) dokumento, kuriame išdėstytos esminės bylos aplinkybės, įteikimu priešingai šaliai, siekiant ją informuoti apie tai, kad jai iškelta byla, ii) taip pat paliekant jai galimybę pasirinkti, ar pasirengti gynybai, nes teismo proceso tikslas yra priimti sprendimą, kuriuo būtų patenkinti ieškovo reikalavimai, ir iii) tai padaryti prieš priimant vykdytiną teismo sprendimą, kuriuo patenkinami arba netenkinami ieškovo reikalavimai, ir iv) šiai kitai šaliai suteikta galimybė ginčyti tokį teismo sprendimą, mano nuomone, aiškiai nurodo bylos nagrinėjimo „iš esmės“ sukeliamas pasekmes. Prie šių kriterijų galima būtų pridėti ir kitus kriterijus, leidžiančius prireikus atsižvelgti į konkrečias situacijas, pavyzdžiui, į tai, ar procedūra yra neprivaloma, ar privaloma, neatsižvelgiant į tai, ar ji yra ikiteisminė, ar teisminė.

58. Atsižvelgdamas į tai, pabrėžiu, kad, remdamasis išdėstytais argumentais, neketinu išsamiai apibrėžti visų kriterijų, kurie yra svarbūs pripažįstant dokumentą lygiaverčiu bylos iškėlimo dokumentui, ar tik tų, kurie tokie būtų. Mano tikslas – tik pateikti konkrečių kriterijų pavyzdžių, kurie, atsižvelgiant į esamą jurisprudenciją, leistų aiškiai nustatyti, kokių pasekmių turėtų sukelti procesas, pradėtas pateikus dokumentą, kuris gali patekti į bylos iškėlimo dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką. Šiuo klausimu taip pat reikėtų pabrėžti, kad labai svarbu išnagrinėti atitinkamos procedūros ir paties dokumento pobūdį, taip pat pasekmes, kurių jie gali sukelti.

59. Būtent atsižvelgiant į šiuos samprotavimus reikėtų nustatyti, ar nemokamos teisinės pagalbos prašymas patenka į procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką.

[40] Žr. leidinį dėl Komisijos pasiūlymo dėl teisės akto COM(2005)0649. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, jog vykstant Reglamento Nr. 4/2009 priėmimo procesui Europos Parlamento Teisės reikalų komitetas pasiūlė išbraukti 9 straipsnį, nes jame beveik pažodžiui pakartotas ankstesnis Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnis, todėl jis nereikalingas. Tačiau šis pasiūlymas, pakartotas 2007 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucijoje, nebuvo įtrauktas į galutinės redakcijos reglamentą. Taigi reikia konstatuoti, kad šie du teisės aktai yra labai glaudžiai susiję, tad tai pateisina tai, kad išvadas, kurias reikia padaryti aiškinant pirmąjį teisės aktą, iš esmės galima pritaikyti aiškinant antrąjį teisės aktą.

2. „Lygiaverčio dokumento“ sąvokos aiškinimo kriterijų taikymo nemokamos teisinės pagalbos prašymui pasekmės

60. Iš ZPO, siejamo su *FamFG*, matyti, kad pagal Vokietijos teisę nemokama teisinė pagalba gali būti skirta šaliai, kuri dėl savo asmeninės ir finansinės padėties negali padengti proceso išlaidų, jeigu ieškinys arba numatoma gynyba teisme gali būti pakankamai sėkmingi ir neatrodo, kad piktnaudžiaujama [41]. Prašyme turi būti išdėstytos ginčo aplinkybės ir pateikti įrodymai [42]. Kita šalis turi turėti galimybę pareikšti savo poziciją dėl to, ar yra įvykdytos tokios pagalbos gavimo sąlygos [43]. Būtent tai, kad kitai šaliai suteikiama galimybė būti informuotai, kai yra pateiktas prašymas suteikti nemokama teisinę pagalbą, taip išdėstant faktines bylos aplinkybes, yra Vokietijos teisės ypatumas, dėl kurio kyla abejonių, kaip kvalifikuoti tokį prašymą atsižvelgiant į Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punktą.

61. Pirmiausia pažymėtina, kad atrodo neginčijama, jog Vokietijos teisėje nenumatyta, kad pats nemokamos teisinės pagalbos prašymas gali pradėti procesą. Dėl šios išvados 44–58 punktuose nurodytų priežasčių reikia nustatyti, kokių pasekmių gali sukelti nemokamos teisinės pagalbos prašymas ir procedūra, kuri dėl jo pradedama. Kitaip tariant, kyla klausimas, ar tokiu prašymu pradėta procedūra gali sukelti lygiavertes pasekmes kaip ir bylos nagrinėjimo „iš esmės“ pradėjimas, kad būtų galima nuspręsti, jog tokiu prašymu pradėta procedūra yra funkciniu požiūriu neatsiejama arba nėra savarankiška nuo bylos nagrinėjimo „iš esmės“.

62. Šiomis aplinkybėmis pirmiausia reikia išnagrinėti nemokamos teisinės pagalbos prašymo turinį, kuriuo remiasi Vokietijos vyriausybė ir pareiškėjas pagrindinėje byloje, kad šis prašymas būtų laikomas patenkančiu į procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčio dokumento“ sąvoką. Šiuo klausimu aišku, kad minėtame prašyme turi būti nurodytos ginčo aplinkybės ir pateikti įrodymai (kaip projektas). Taigi, kaip teigia ši vyriausybė, iš esmės ši procedūra yra tam tikra prasme artima bylos nagrinėjimo „iš esmės“ procedūrai arba susijusi su ja.

63. Vis dėlto pateikiant tokią informaciją prie nemokamos teisinės pagalbos prašymo pridėtame projekte siekiama visiškai kito tikslo, nei pateikiant ją procesą pradedančiame dokumente „dėl esmės“ tiesiogine šio žodžio prasme, t. y. ieškinyje. Ši informacija turi leisti prašymą suteikti nemokamą teisinę pagalbą nagrinėjančiam teismui įsitikinti, ar laikomasi sąlygų, susijusių su pakankama tikimybe laimėti bylą ir tuo, kad po šios pagalbos suteikimo numatomas pareikšti ieškinys nebus piktnaudžiaujamojo pobūdžio. Tačiau numatomo ieškinio „dėl esmės“ pagrįstumas neanalizuojamas ir nepriimamas joks teismo sprendimas, nagrinėjant bylą „iš esmės“ dėl šalių teisių ir pareigų.

64. Logiškai mąstant, tokios informacijos pateikimas jokiu būdu neįpareigoja išlaikymo kreditoriaus jos laikytis pažodžiui, jeigu po nemokamos teisinės pagalbos suteikimo jis nuspręstų pradėti procesą dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“. Todėl pastarajame procese prašymo dėl išlaikymo prievolių turinys gali skirtis, palyginti su nemokamos teisinės pagalbos prašyme

41 ZPO 114 straipsnio 1 dalis.

42 ZPO 117 straipsnio 1 dalis.

43 ZPO 118 straipsnio 1 dalis.

nurodytu turiniu[44]. Be to, jį nagrinėjant daugiausia dėmesio bus skiriama, be kita ko, teisinės pagalbos prašytojo asmeninės ir finansinės padėties analizei, nes šios pagalbos suteikimo procedūra siekiama užtikrinti lygybę teisinės apsaugos srityje ir galimybę finansinių išteklių neturintiems asmenims ginti savo teises teisme.

65. Tokiomis aplinkybėmis, mano nuomone, kitos šalies galimybės pagal Vokietijos teisę pateikti savo poziciją dėl teisinės pagalbos suteikimo sąlygų laikymosi pasekmės negali būti prilygintos pasekmėms, kurių kiltų įgyvendinant teisę į gynybą, kai byla nagrinėjama „iš esmės“, nes skiriasi vieno ir kito proceso tikslas[45]. Taigi siaurąja prasme ir nepaisant Vokietijos teisės procesinių ypatumų teisinės pagalbos procedūra vienašališkai susijusi tik su jos prašančiu asmeniu. Todėl ji neturi jokio poveikio kitai šaliai.

66. Antra, reikia išnagrinėti pasekmes, kurių sukeltų nemokamos teisinės pagalbos prašymo perdavimo, t. y. kitos šalies informavimo apie šio prašymo pateikimą kartu su prašymo pakeisti išlaikymo prievoles projektu, tvarka, t. y. tvarka, kuria remiasi Vokietijos vyriausybė ir pareiškėjas pagrindinėje byloje, siūlydami teigiamą atsakymą į prejudicinį klausimą. Šiuo klausimu, kaip buvo paaiškinta per teismo posėdį, kalbama ne apie įteikimą siaurąja prasme, o apie paprastą, neoficialų kitos šalies informavimą.

67. Vis dėlto tokia nemokamos teisinės pagalbos prašymo perdavimo tvarka neleidžia jam priskirti tokių pačių pasekmių kaip ir formaliam pranešimui įteikiant bylos iškėlimo dokumentą. Atvirkščiai, tokia tvarka išryškina skirtingą šių pasekmių pobūdį, t. y. kad nemokamos teisinės pagalbos prašymo perdavimu siekiama suteikti kitai šaliai galimybę pateikti savo poziciją dėl nemokamos teisinės pagalbos suteikimo sąlygų laikymosi, atsižvelgiant į šiuo tikslu pateiktą prašymą. Kita vertus bylos iškėlimo dokumento įteikimu siekiama užtikrinti kitos bylos šalies teisės į gynybą paisymą.

68. Taigi išvada, kad Vokietijos teisėje numatytos galimybės, pagal kurią kita šalis gali pareikšti savo poziciją dėl nemokamos teisinės pagalbos prašymo priimtinumo sąlygų laikymosi, pasekmės negali būti prilygintos pasekmėms, kurių sukelia dokumentas, kuriuo byla pradedama nagrinėti „iš esmės“, juo labiau darytina atsižvelgiant į nemokamos teisinės pagalbos prašymo perdavimo tvarką.

69. Galiausiai, trečia, kalbant apie kreipimąsi į teismą pateikiant nemokamos teisinės pagalbos prašymą, man atrodo, kad teismas iš esmės išsprendžia tokį klausimą jau priėmęs sprendimą, kuriuo šis prašymas patenkinamas arba nepatenkinamas. Tam, kad būtų priimtas teismo sprendimas dėl bylos „esmės“, išlaikymo kreditorius turi pateikti teismui kitą prašymą nei tas, kuriuo siekiama gauti nemokamą teisinę pagalbą. Žinoma, išlaikymo kreditorius pagrindinėje

[44] Vokietijos vyriausybė per teismo posėdį pabrėžė, kad nemokamos teisinės pagalbos suteikimo atveju bylos nagrinėjimo „iš esmės“ procesas apsiribotų tuo, kas buvo nurodyta prie šios pagalbos prašymo pridėtame projekte. Šiuo klausimu, žinoma, suprantu, kad nemokama teisinė pagalba, suteikta siekiant pareikšti ieškinį dėl išlaikymo prievolių, negalėtų būti naudojama ieškiniui dėl, pavyzdžiui, aplinkos apsaugos. Vis dėlto, ar šis apribojimas būtų taikomas ir tuo atveju, kai papildomi reikalavimai, pakeičiami skolininkai arba kiti duomenys, kurie ieškinyje skirtųsi nuo projekto, kuriame išdėstytas prašymas dėl pakeitimo, susijęs su išlaikymo prievolėmis, pridėtas prie teisinės pagalbos prašymo, jeigu išlaikymo kreditorius manytų turįs daugiau galimybių laimėti dėl tokių pakeitimų, pareikšdamas ieškinį dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“? Abejoju, ar taip būtų. Tačiau jeigu teisinės pagalbos prašymas, prie kurio prašymas dėl išlaikymo prievolių pakeitimo, kuris bus pateiktas formaliai tik suteikus šią pagalbą, pridėtas tik kaip projektas, būtų laikomas procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčiu dokumentu“, kaip tada reikėtų vertinti tokius pakeitimus? Ar juos reikėtų laikyti tokio dokumento pakeitimais? Jeigu taip, kokią reikšmę jie turėtų nagrinėjant bylą „iš esmės“? Tai tik keli iš praktinių sunkumų, kurių kiltų pripažįstant nemokamos teisinės pagalbos prašymą procesą pradedančiam dokumentui „lygiaverčiu dokumentu“.

[45] Apskritai negalima atmesti galimybės, kad kiltų klausimas, ar iš tikrųjų galima kalbėti apie priešingą tokios procedūros dėl teisinės pagalbos prašymo šalį, nes šiai šaliai nepateiktas joks reikalavimas. Vis dėlto, net jeigu vykstant procedūrai dėl teisinės pagalbos skyrimo tokia kita šalis būtų įsivaizduojama *in futurum*, manau, kad šis statusas nesuteikia jai jokios procesinės teisės, kuri priartintų ją prie tikrojo atsakovo, t. y. atsakovo rungimosi principu grindžiamame procese „dėl bylos esmės“.

byloje pareiškė ieškinį dėl bylos nagrinėjimo iš esmės. Vis dėlto pažymėtina, kad teisinę pagalbą gavęs asmuo visai neprivalo pareikšti tokio ieškinio „dėl „esmės“ [46]. Ieškinio dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“ pareiškimas bet kuriuo atveju priklauso nuo tokio asmens valios, o ji pagal savo pobūdį išlieka nenuspėjama.

70. Šiomis aplinkybėmis vien ryšio ar artumo tarp procedūros, kuria siekiama gauti nemokamą teisinę pagalbą, ir proceso „dėl esmės“ savaime nepakanka, kad būtų galima teigti, jog procesas „dėl esmės“ buvo inicijuotas jau pradėjus nemokamos teisinės pagalbos prašymo procedūrą atitinkamoje valstybėje. Iš tikrųjų šio proceso ir šios procedūros sukeliamos pasekmės skiriasi tiek išlaikymo kreditoriui, tiek skolininkui.

71. Priešingai nei teigia Vokietijos vyriausybė, Reglamentu Nr. 4/2009 siekiamas tikslas apsaugoti išlaikymo kreditorių, taip pat galimybė pasirinkti jurisdikciją turintį teismą, taigi ir taikytiną teisę, suteikta jam pagal šį reglamentą, negali paneigti išvados, kad nemokamos teisinės pagalbos prašymas nėra dokumentas, lygiavertis bylos iškėlimo dokumentui. Atsižvelgiant į tai, reikia pripažinti, kad šiuo atveju pagal Vokietijos teisę iš tikrųjų esama problemos, dėl kurios išlaikymo kreditorius, neturintis finansinių išteklių, ateityje gali atsidurti nepalankesnėje padėtyje, palyginti su kita šalimi.

72. Kaip iš esmės paaiškina Vokietijos vyriausybė, išlaikymo skolininkui suteikta galimybė pareikšti savo poziciją dėl išlaikymo kreditoriaus prašymo suteikti nemokamą teisinę pagalbą pagrįstumo gali atimti iš pastarojo galimybę pasirinkti jurisdikciją turintį teismą, taigi ir taikytiną teisę [47]. Tokia situacija galėtų susiklostyti, jei šis skolininkas pareikštų ieškinį dėl bylos nagrinėjimo „iš esmės“, siekdamas pasinaudoti turimomis žiniomis, kad apeitų kreditoriaus pasirinkimą, o pastarasis, neturėdamas finansinių išteklių, būtų priverstas laukti nemokamos teisinės pagalbos suteikimo, jos prašymo metu atskleisdamas ketinimą galbūt pareikšti ieškinį savo skolininkui.

73. Vis dėlto atrodo, kad ši problema kyla dėl Vokietijos teisės aktų, kuriuose numatytas procesinis ypatumas, susijęs su kitai šaliai suteikta galimybe pareikšti savo poziciją per procedūrą, kuri iš esmės yra vienašalė ir turi būti susijusi tik su nemokamos teisinės pagalbos prašančiu asmeniu, kaip vieninteliu sprendimo dėl šios pagalbos suteikimo ar nesuteikimo adresatu [48].

74. Šiuo klausimu man atrodo, kad reikėtų rasti tam tikrą pusiausvyrą atitinkamų išlaikymo kreditoriaus ir skolininko interesų apsaugos srityje, atsižvelgiant, be kita ko, į procedūros, susijusios su nemokamos teisinės pagalbos gavimu, ypatumus. Atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą neišvengiamai reikia palyginti abiejų ginčo šalių

[46] Pavyzdžiui, jis gali nuspręsti susitarti taikiai arba tiesiog visai atsisakyti ieškinio.

[47] Šiuo klausimu pažymėtina, kad Reglamente Nr. 4/2009 numatyti alternatyvūs jurisdikcijos kriterijai, kaip tai patvirtina jungtuko „arba“ vartojimas minėto reglamento 3 straipsnyje kiekvieno iš kriterijų išdėstymo pabaigoje (2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas *Landkreis Harburg (Viešojo subjekto atliktas išlaikymo kreditoriaus teisių ir pareigų perėmimas)* (C-540/19, EU:C:2020:732, 29 punktas), ir tarp jų nėra hierarchijos (2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimas *R (Jurisdikcija, tėvų pareigos ir išlaikymo prievolė)* (C-468/18, EU:C:2019:666, 45 punktas). Tokie kriterijai suteikia išlaikymo kreditoriui, kai jis veikia kaip ieškovas, galimybę pareikšti reikalavimą dėl išlaikymo prievolės remiantis įvairiais jurisdikcijos pagrindais, išvardytais, be kita ko, šio reglamento 3 straipsnio a ir b punktuose, t. y. atsakovo įprastinės gyvenamosios vietos teisme arba jo paties įprastinės gyvenamosios vietos teisme. Be to, šio pasirinkimo svarba siekiant apsaugoti išlaikymo kreditorių atspindi 2007 m. Hagos protokolą, su kuriuo, Teisingumo Teismo teigimu, Reglamentas Nr. 4/2009 glaudžiai susijęs (2018 m. birželio 7 d. Sprendimo *KP*, C-83/17, EU:C:2018:408, 49 punktas). Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad šis protokolas leidžia išlaikymo kreditoriui *de facto* pasirinkti jo reikalavimui dėl išlaikymo prievolių taikytiną teisę, numačius, kad pirmiausia gali būti taikoma ne kreditoriaus nuolatinės gyvenamosios vietos, o teismo vietos teisė, kai jis pateikia savo reikalavimą skolininko nuolatinės gyvenamosios vietos kompetentingai institucijai (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mölk*, C-214/17, EU:C:2018:744, 31 ir 32 punktus).

[48] Atsižvelgiant į per teismo posėdį vykusias diskusijas, atrodo, kad negalima atmesti galimybės, jog ši ypatybė būdinga tik Vokietijos teisei. Vis dėlto, kiek man žinoma, tai yra visiškai išimtinis atvejis visose valstybių narių teisės sistemose. Kad ir kaip būtų, mano nuomone, tai neturi įtakos aplinkybei, kad valstybės narės turi užtikrinti Sąjungos reglamentais siekiamų tikslų veiksmingumą savo nacionalinėje teisėje.

interesus. Žinoma, negalima atmesti galimybės, kad skolininkas pasirinks tokią procesinę strategiją, kuria, sužinojęs apie kreditoriaus ketinimą pareikšti ieškinį teisme, sieks išvengti išlaikymo kreditoriaus pasirinkimo, susijusio su taikytina teise. Vis dėlto darant prielaidą, kad tokie veiksmai draudžiami pagal Reglamentą Nr. 4/2009, prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokios informacijos, kuri leistų manyti, kad skolininkas taip elgėsi, siekdamas sukčiauti.

75. Be to, atrodo, kad Vokietijos teisėje numatytas išlaikymo kreditoriaus, kuris laikomas silpnesne šalimi, apsaugos nuo rizikos, kad kita šalis gali pasinaudoti procedūra strateginiais tikslais, mechanizmas. Iš *FamFG* 77 straipsnio 1 dalies matyti, kad teismas turi teisę nesuteikti kitai šaliai galimybės pareikšti savo poziciją dėl teisinės pagalbos suteikimo sąlygų laikymosi, jei tai atrodo netinkama dėl ypatingų priežasčių. Manau, kad ši apsauga leistų užtikrinti visišką Reglamento Nr. 4/2009 tikslų veiksmingumą [49].

76. Bet kuriuo atveju, jeigu būtų laikomasi priešingos pozicijos, Sąjungos teisė būtų labai suskaidyta į kiekvienai nacionalinei teisės sistemai būdingas proceso normas, o to, mano nuomone, nepateisina nei Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punkto tekstas, nei kontekstas, nei juo siekiami tikslai, be kita ko, užtikrinti teisinį saugumą šioje srityje. Beje, būtent dėl šios priežasties Teisingumo Teismas jau seniai pabrėžia, kad nuostatas, susijusias su jurisdikcijos taisyklėmis, svarbu aiškinti autonomiškai.

77. Taigi, mano nuomone, nemokamos teisinės pagalbos prašymas nėra „lygiavertis dokumentas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punktą. Tokios išvados negali paneigti Vokietijos vyriausybės argumentas, kad šis prašymas prilygintinas prašymo pateikimui teisme dėl to, kad juo sustabdomas senaties terminas. Iš tiesų senaties termino sustabdymu dėl nemokamos teisinės pagalbos prašymo pateikimo tiesiog siekiama užtikrinti, kad finansinių išteklių neturinčių asmenų teisė pareikšti ieškinį būtų apsaugota tiek laiko, kiek reikia veiksmams, kurie leistų gauti šių išteklių, atlikti. Kitaip tariant, man atrodo, kad tokiu atveju toks stabdomasis poveikis yra privalomas siekiant užtikrinti vienodą požiūrį į asmenis, kiek tai susiję su jų galimybe ginti savo teises teisme.

78. Papildomai reikėtų pažymėti, kad, aišku, pagal Vokietijos teisę, kai pateikiamas nemokamos teisinės pagalbos prašymas, teismas gali pakviesti šalis į teismo posėdį, jei gali būti pasiektas susitarimas. Vis dėlto, išskyrus atvejus, kai toks procesas yra privalomas [50], o pagal Vokietijos teisę, atrodo, taip nėra, negalima leisti procedūros, susijusios su nemokamos teisinės pagalbos suteikimu, pasekmių prilyginti bylos nagrinėjimo „iš esmės“ pasekmėms, nes šis pakvietimas į teismo posėdį priklauso teismo diskrecijai.

79. Svarbu pažymėti, kad nacionalinis teismas turi įvertinti, ar reikia taip aiškinti nacionalinę teisę, nes pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos aiškinti valstybės narės vidaus teisės [51].

80. Galiausiai, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo dėl tokio prašymo skirti nemokamą teisinę pagalbą kvalifikavimo pasekmių, kiek tai susiję su kreipimusi į tą teismą ir jo jurisdikcijos nustatymu, reikėtų priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją tik pagrindinę bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už

[49] Taigi būtų užtikrintas ir Reglamento Nr. 4/2009 įgyvendinimas pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnio 2 dalį, pagal kurią imantis bet kokių valstybės ar privačių institucijų veiksmų, susijusių su vaikais, pirmiausia turi būti vadovaujamasi vaiko interesais (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *A*, C-184/14, EU:C:2015:479, 46 punktą).

[50] Pagal analogiją žr. privalomą taikinimo procedūrą, nagrinėtą Sprendime *Schlömp*.

[51] Sprendimo *HanseYachts* 34 punktas.

sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą [52]. Todėl siūlau į prejudicinį klausimą atsakyti taip, kaip nurodyta toliau, nespręsdamas klausimo dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo tarptautinės jurisdikcijos.

81. Manau, kad į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo šioje byloje pateiktą prejudicinį klausimą reikėtų atsakyti neigiamai, t. y. kad nemokamos teisinės pagalbos prašymas, prie kurio prašymas pakeisti sprendimą byloje dėl išlaikymo prievolių, kuris bus formaliai pateiktas, jei ši pagalba bus skirta, pridėtas tik kaip projektas, nėra „lygiavertis dokumentas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 4/2009 9 straipsnio a punktą.

IV. Išvada

82. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Amtsgericht Schleswig* (Šlėzvigo apylinkės teismas, Vokietija) pateiktą klausimą:

Nemokamos teisinės pagalbos prašymas, prie kurio prašymas pakeisti sprendimą byloje dėl išlaikymo prievolių, kuris bus formaliai pateiktas, jei ši pagalba bus skirta, pridėtas tik kaip projektas, nėra „lygiavertis dokumentas“, kaip tai suprantama pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 9 straipsnio a punktą.

[52] Sprendimo *HanseYachts* 24 punktas.